

МОЛОДІЖНЕ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті досліджується молодіжне безробіття в Україні як соціально-економічна проблема, загострена умовами воєнного часу. На основі аналізу статистичних даних Державної служби зайнятості, Міністерства фінансів України та наукових публікацій за 2021-2025 роки виявлено ключові причини молодіжного безробіття: відсутність практичного досвіду, невідповідність освіти ринковим потребам та обмежений доступ до вакансій. Визначено основні напрями подолання проблеми: впровадження дуальної освіти, розширення програм державної підтримки та залучення міжнародних фондів.

Ключові слова: безробіття молоді; економічні кризи; дуальна освіта; соціально-економічна проблема; способи подолання.

Abstract

The article examines youth unemployment in Ukraine as a socio-economic problem exacerbated by wartime conditions. Based on an analysis of statistical data from the State Employment Service, the Ministry of Finance of Ukraine, and academic publications covering 2021-2025, the key causes of youth unemployment have been identified: lack of practical experience, a mismatch between education and labour market demands, and limited access to job vacancies. The main directions for addressing the problem have been outlined: the introduction of dual education, the expansion of state support programmes, and the engagement of international funds.

Keywords: youth unemployment; economic crises; dual education; socio-economic problem; ways to overcome.

Вступ

Молодіжне безробіття є однією з ключових соціально-економічних проблем сучасної України, яка значно загострилася в умовах повномасштабного воєнного вторгнення Росії у 2022 році. Вимушена міграція, руйнування підприємств та деформація ринку праці призвели до суттєвого скорочення можливостей для працевлаштування молоді. Дослідженням цієї проблеми займаються К. О. Левчук та О. Пищуліна, які аналізують молодіжну зайнятість в Україні з урахуванням сучасних викликів [1; 2].

Результати дослідження

В роботі досліджено молодіжне безробіття в Україні як соціально-економічну проблему. У цьому розділі проаналізовано статистичні дані щодо рівня молодіжного безробіття, визначено його основні причини та наслідки, а також розглянуто пропозиції фахівців Державної служби зайнятості та Міністерства економіки щодо подолання цієї проблеми.

Молодіжне безробіття торкається людей від 18 до 35 років і є поширеною проблемою вже протягом багатьох років через дві основні причини економічної кризи. 2020 рік – епідемія COVID-19, яка переслідувалася значним скороченням або навіть втратою роботи багатьох працівників як молоді, так і старшого покоління. 2022 року – повномасштабне вторгнення Росії в Україну, що зумовило вимушену міграцію та зниження заробітної плати. За показниками, у 2023 році рівень безробіття молоді зріс до 17,8%, який кілька років тому був удвічі меншим, а на 2025 рік це число тільки зростає [1; 2; 3].

Головні причини:

1. Відсутність досвіду. У більшості випадків роботодавець не бере до себе студентів, які тільки закінчили навчання, чи людей, які раніше не працювали у подібній сфері [2].

2. Невідповідність освіти ринковим потребам. Наприклад, нестача професійних знань, особисті якості (емоційний інтелект, адаптивність, робота в команді) та формальні вимоги (диплом, медична книжка, відсутність судимостей) [2].

3. Обмеженість доступу до вакансій. Фактично це суворі умови до освіти або законодавчі обмеження [2].

4. Мала оплата праці за ненормований графік роботи [2].

Через причини, зумовлені цими фактами, ми отримуємо негативні наслідки: станом на 1 серпня 2023 р. офіційний статус безробітних мали 112,3 тис. осіб, із них 23,9 тис. (22%) були молодшими за 35 років, тобто частка безробітної молоді була значною. Серед безробітних 1,8 тис. осіб (2%) склали випускники навчальних закладів, які ніколи раніше не працювали. А за результатами опитувань 80% випускників вищих навчальних закладів не працюють за своєю спеціальністю [2; 4; 5].

Розглянемо основні способи боротьби з молодіжним безробіттям [2, с. 11-13]:

1. Впровадження дуальної освіти. Студент проводить 30-50% часу в університеті, а решту – на підприємстві з оплатою праці.

2. Розширення програми державних грантів на навчання за пріоритетними напрямками. Часткова або повна оплата навчання.

3. Запровадження молодіжних стипендій для безробітних, які навчаються нових професій.

4. Розширення програми «Перше робоче місце» з державним співфінансуванням заробітної плати для молодих спеціалістів.

5. Залучення міжнародної допомоги через спеціальні фонди (The Ukraine Facility, Erasmus+, Erasmus for Young Entrepreneurs, програми підтримки України в рамках політики сусідства, програми транскордонного та транснаціонального співробітництва: Interreg Europe, URBACT, Horizon Europe, The European Solidarity Corps (ESC)).

Що стосується служби зайнятості, потрібно відкрити окремі центри для молоді, а також розширити повноваження щодо роботи з молоддю. Тому що саме це буде актуально і допоможе розв'язати проблему.

Попри значну кількість пропозицій щодо зниження молодіжного безробіття, станом на 2025 рік ринок праці демонструє неоднозначну динаміку. Чисельність найманих працівників стабілізувалася. Залишається стабільний попит роботодавців на працівників, пропозиція робочої сили залишається обмеженою, за багатьма професіями спостерігається дефіцит кадрів, зростає заробітна плата працівників, зростає чисельність громадян, залучених до програм сприяння зайнятості [3].

Висновки

Отже, у дослідженні розкрито статистичні дані з різних офіційних джерел та визначено головні причини молодіжного безробіття в Україні: відсутність досвіду, невідповідність освіти ринковим потребам та обмежений доступ до вакансій. Розглянуто основні способи скорочення молодіжного безробіття: впровадження дуальної освіти, розширення програм державних грантів, запровадження молодіжних стипендій, розширення програми «Перше робоче місце», а також залучення міжнародної допомоги через спеціалізовані фонди. Станом на 2025 рік ринок праці демонструє певні позитивні тенденції, однак проблема залишається актуальною та потребує системних рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Левчук К. О., Молдовану В. О. Невикористаний потенціал: молодіжне безробіття як загроза сталому розвитку України. Кам'янське: Дніпровський державний технічний університет, 2025. URL: <http://econvisnyk.dstu.dp.ua/article/view/332417>
2. Ольга Пищуліна. Молодіжна зайнятість – на шляху до європейських стандартів. Київ: Центр Разумкова, 2025. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2025/07/03/2025-Youth%20employment.pdf>
3. Державна служба зайнятості України. Основні тренди ринку праці. Київ: Державна служба зайнятості України, 2025. URL: <https://www.dcz.gov.ua/stat/stattrend>
4. Міністерство фінансів України. Кількість зареєстрованих безробітних у 2025 році. Київ: Мінфін, 2025. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/register/2025/>
5. Альона Р., Наталія П. Соціально-економічні наслідки безробіття. Чернівці: Чернівецький національний технологічний університет, 2021. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/244031/242001>

Корнійчук Софія Василівна – студентка групи Ек-256, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Науковий керівник: *Косарук Олена Миколаївна* – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Korniychuk Sofia – student of group Ek-25b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: *Kosaruk Olena* – PhD, Associate Professor of the Department of Management, Marketing and Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.